

Nine Bennink - noot onder Rechtbank Midden-Nederland 5 februari 2019
ECLI:NL:RBMNE:2019:711, Rechtbank Rotterdam 15 februari 2019
ECLI:NL:RBROT:2019:1573 en Rechtbank Limburg 6 maart 2019
ECLI:NL:RBLIM:2019:2046.

1. In de drie zaken die in deze noot worden besproken, staat een auteursrechtinbreuk op één of meerdere foto's centraal en doen eiseressen tevergeefs een beroep op artikel 1019h Rv waarin de volledige proceskostenveroordeling is neergelegd.
2. Artikel 1019h Rv is het resultaat van de implementatie van artikel 14 van de IE-Handhavingsrichtlijn (Hrl). In artikel 14 Hrl is bepaald dat lidstaten zorg moeten dragen voor een algemene regel op grond waarvan de in het ongelijk gestelde partij in een IE-zaak wordt veroordeeld in de redelijke en evenredige gerechts- en andere kosten van de in het gelijk gestelde partij, tenzij de billijkheid zich daartegen verzet.¹ Artikel 14 van de Hrl is in Nederland omgezet in artikel 1019h Rv. Bij de omzetting is aan artikel 1019h Rv nog het woord *desgevorderd* toegevoegd, dat inhoudt dat voor de toewijzing van de volledige proceskostenveroordeling sprake moet zijn van een daartoe strekkende vordering, aanspraak of verzoek.² Artikel 1019h Rv is eveneens van toepassing in verzoekschriftprocedures.³
3. Hieruit volgt dat de kosten gevorderd of verzocht dienen te worden, dat ze redelijk en evenredig dienen te zijn en dat de billijkheid zich kan verzetten tegen toewijzing van de volledige proceskosten.
4. Artikel 1019h Rv is een bij tijd en wijle een moeilijk toe te passen artikel waar veel discussie over bestaat. Zo schrijft Vredenburg in haar proefschrift (2018) over artikel 1019h Rv:⁴

“Artikel 1019h Rv levert als gezegd een breuk op met de bestendige praktijk van forfaitaire kostenvergoedingen in IE-zaken. De veelheid aan literatuur, opiniërende artikelen en rechtspraak over de bepaling duidt erop dat in het jaar waarin dit proefschrift is afgerond, ruim 10 jaar na de inwerkingtreding, nog altijd veel onduidelijk is. Discussies worden gevoerd over de toepasselijkheid van de bepaling, over de betekenis van de normen ‘redelijk en evenredig’ en over de effecten van de bepaling op het gedrag van procespartijen.”

5. Er bestaat helaas na de omzetting in 2006 dus nog geen helderheid over de toepassing van dit artikel. In de tussentijd moeten wij ons zien te redden met casuïstische rechtspraak en verschillende uitleg over de begrippen ‘desgevorderd’, ‘billijkheid’ (slaat op de vraag of de *toewijzing* van de kostenveroordeling billijk is) en ‘redelijk en evenredig’ (slaat op de vraag of de *hoogte* van de kosten redelijk en evenredig zijn). Dat valt niet mee, zoals ook de onderhavige vonnissen laten zien.
6. Ik begin met een bespreking van artikel 1019h Rv en de Leidraad Indicatie tarieven in IE-zaken.⁵ Ik beperk mij daarbij tot de Indicatie tarieven die gelden voor procedures in eerste

---

¹ Artikel 14 van de Richtlijn 2004/48/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 29 april 2004 betreffende de handhaving van intellectuele eigendomsrechten; HvJ EU 18 oktober 2011, C-405/09.

² T&C, *Intellectuele Eigendom*, P.G.F.A. Geerts en D.J.G. Visser, vijfde druk, art. 1019h Rv, aant. 9.

³ T&C, *Intellectuele Eigendom*, P.G.F.A. Geerts en D.J.G. Visser, vijfde druk, art. 1019h Rv, aant. 2.

⁴ Vredenburg, *Proceskostenveroordeling en toegang tot de rechter in IE zaken: regelingen over proceskosten getoetst aan het EU-recht*, Deveter: Kluwer, 2018, p.5.

⁵ Indicatie tarieven in IE-zaken (versie 1 april 2017)

(<https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/indicatietarieven-in-ie-zaken-rechtbanken-04-2017.pdf>).

aanleg.⁶

7. In de Leidraad Indicatietarieven in IE-zaken is weergegeven hoe een dergelijke *vordering, aanspraak of verzoek* moet worden vormgegeven en waar de gedetailleerde opgave aan dient te voldoen.⁷ Dit maakt het voor de aangesprokene partij makkelijker zich tegen de hoogte ervan te verweren. Ook zijn er – in beginsel – maximumtarieven opgenomen waardoor de procespartijen het proceskostenrisico beter kunnen inschatten en de toegang tot de rechter gewaarborgd blijft.⁸ In de Leidraad wordt een onderscheid gemaakt tussen zeer eenvoudige en niet-bewerkelijke zaken, eenvoudige zaken, normale zaken en complexe zaken. Ook wordt er onderscheid gemaakt tussen kort gedingen, bodemzaken en incidenten in bodemzaken, waarvoor andere maximumtarieven gelden. In het geval van een gemengde zaak (bijvoorbeeld auteursrechtinbreuk en onrechtmatige daad) volgt een kostenveroordeling op grond van artikel 1019h Rv voor het deel van de procedure dat onder de Hrl valt. Voor het overige deel wordt het liquidatietarief toegepast.⁹
8. Dat brengt ons bij de bespreking van de vonnissen in chronologische volgorde.
9. Te beginnen bij de zaak die speelde voor de rechtbank Midden-Nederland. In dit kort geding worden beide partijen bijgestaan door advocaten. De zaak draait om een beëindigde samenwerking waarbij partijen het plan hadden opgevat om een nieuwe vennootschap op te richten en daarin hun samenwerkingsactiviteiten onder te brengen teneinde onder meer scooters te gaan verhuren (r.o. 2.4). Na het beëindigen van de samenwerking bleef gedaagde nog altijd gebruik maken van een handelsnaam, een domeinnaam en auteursrechtelijk beschermde filmpjes en foto's op onder meer Facebook die aanvankelijk in het kader van de samenwerking werden gebruikt. Eiseressen stellen daarom uitgebreide verbods- en schadevergoedingen in (r.o. 3.1).
10. Opvallend in deze procedure is dat eiseressen geen expliciet beroep (lijken te) doen op artikel 1019h Rv omdat zij een veroordeling vragen in de kosten van de procedure tot een bedrag van € 5.000,00 (r.o. 3.1 onder VI). Uit het vonnis blijkt niet waarom het bedrag is gelimiteerd tot € 5.000,00 en ook de Leidraad Indicatietarieven in IE-zaken biedt hier geen aanknopingspunt voor. Gedaagde voert daarentegen uitgebreid verweer en vordert een veroordeling van eiseressen in de proceskosten op grond van artikel 1019h Rv (r.o. 3.2). Gedaagde voert als meest verstrekkende inhoudelijke verweer aan dat eiseressen niet ontvankelijk zijn vanwege het dagvaarden van de verkeerde partij. Nu dit een formeel verweer betreft, wordt het als eerste behandeld door de rechtbank (vanaf r.o. 4.1). Eiseressen verwijzen onder meer naar de door gedaagde verstrekte informatie over de vermeend aansprakelijke partij, op grond waarvan eiseressen tot dagvaarding zijn overgegaan (r.o. 4.2). Desondanks verklaart de rechtbank het beroep van gedaagde gegrond en worden de door eiseressen ingestelde vorderingen afgewezen (r.o. 4.4-4.6). Eiseressen worden als verliezende partij echter niet veroordeeld in de door gedaagde

---

⁶ Zie indicatietarieven in IE-zaken gerechtshoven (versie 1 april 2017):

<https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/indicatietarieven-in-ie-zaken-gerechtshoven-2017.pdf> en
indicatietarieven in IE-zaken Hoge Raad (versie 1 april 2017):

<https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Indicatietarieven-in-IE-zaken-HR-2017.pdf>

⁷ Vgl. uit Punt 5. van de Leidraad Indicatietarieven in IE-zaken.

⁸ De indicatietarieven hebben te gelden als maximumtarieven. Hiervan kan bijvoorbeeld worden afgeweken in bijzondere gevallen of op grond van een partijafsprake.

⁹ De rechter heeft een grote mate van vrijheid bij de vaststelling van de proceskosten. De begroting van de proceskosten is een feitelijke beslissing. In cassatie kan echter wel over de onbegrijpelijkheid worden geklaagd als de begroting op een misslag berust.

gevorderde proceskosten ex artikel 1019h Rv, omdat eiseressen zijn afgestaan op de door gedaagde verstrekte informatie. In r.o. 4.7 overweegt de rechtbank:

“(…) Desondanks ziet de voorzieningenrechter reden om [eiseres sub 1] c.s. niet te veroordelen in de proceskosten (ex 1019h Rv), omdat [gedaagde] met de brief van 8 oktober 2018 onjuiste informatie heeft gegeven over haar hoedanigheid in relatie tot (de naam) [naam] en de desbetreffende domeinnamen. Daardoor is [eiseres sub 1] op het verkeerde been gezet en dat is [gedaagde] toe te rekenen. Immers, indien [gedaagde] in haar brief van 8 oktober openheid van zaken had gegeven en [eiseres sub 1] juist had geïnformeerd, dan zou [eiseres sub 1] c.s. dit kort geding niet zijn gestart tegen [gedaagde]. De billijkheid verzet zich dan ook tegen toewijzing van de door [gedaagde] gevorderde proceskosten. Partijen zullen ieder hun eigen kosten moeten dragen.”

11. Ik denk dat de rechtbank een juist vonnis heeft gewezen en dat de volledige proceskostenveroordeling ex artikel 1019h Rv niet zou moeten worden toegewezen omdat de billijkheid zich hiertegen verzet. Gedaagde heeft immers zelf verkeerde informatie aangeleverd (uit het vonnis blijkt overigens niet of gedaagde dat al dan niet bewust heeft gedaan) en dient daar niet voor te worden ‘beloond’ met een volledige proceskostenveroordeling.
12. Dan de bodemzaak bij de kantonrechter van de rechtbank Rotterdam. De zaak draait om een foto van legbatterijkippen die zonder toestemming van de auteursrechthebbende en zonder bronvermelding (*Geen bron voor de plaatjes, sorry. Die heeft ze gevonden op internet.* – r.o. 2.3) openbaar gemaakt is op de (privé) blog van gedaagde in 2013. De auteursrechthebbende wordt vertegenwoordigd door een belangenorganisatie en gedaagde procedeert in persoon. Door eiseres wordt bij eerste sommatie een bedrag van € 318,00 (waarvan € 53,00 ‘dossierkosten’) aan schadevergoeding gevorderd (r.o. 2.4). Gedaagde erkent de auteursrechtinbreuk, biedt excuses aan en gaat over tot verwijdering van de foto. Gedaagde weigert de gevorderde kosten te betalen en voert daartoe aan dat de foto uit een hoofdstuk komt van het werkstuk van haar dochter, er geen commercieel doel is nagestreefd, gedaagde geen melding/waarschuwing heeft gehad en dat het gefactureerde bedrag niet in de richting komt van de gedeerde inkomsten van de auteursrechthebbende (r.o. 2.5). Na twee (betalings)herinneringen, één ingebrekestelling en twee deurwaardersommaties, vordert eiseres bij dagvaarding een bedrag van € 510,00 aan schadevergoeding (waarvan € 177,50 buitengerechtelijke kosten) en veroordeling van gedaagde in de proceskosten op grond van artikel 1019h Rv. De rechtbank oordeelt kordaat dat de foto kan worden aangemerkt als een auteursrechtelijk beschermd werk (r.o. 4.3), dat er sprake is van een inbreuk op de auteursrechten van eiseres (r.o. 4.8.) op grond waarvan gedaagde de schade ter hoogte van € 332,50 dient te vergoeden (r.o. 4.13.). Ook wordt een deel van de gevorderde buitengerechtelijke kosten toegewezen (r.o. 4.14).
13. De rechtbank wijst de volledige proceskostenveroordeling echter af en voert als motivatie daarvoor aan dat het gaat om een zeer eenvoudige zaak die niet-bewerkelijk is en er gebruik is gemaakt van standaardsummatieteksten. Eiseres moet het doen met een proceskostenveroordeling conform het liquidatietarief (r.o. 4.17):

“Gelet op het zeer eenvoudige en niet-bewerkelijke karakter van de zaak – hetgeen ook blijkt uit de gebezigde veelal gestandaardiseerde teksten in de dagvaarding en de brieven in aanloop naar de procedure – zullen de kosten voor het salaris van de gemachtigde van [eiser] overeenkomstig de geldende regeling Indicatie-tarieven in IE-zaken (rechtbanken) worden begroot conform het toepasselijke liquidatietarief in kantonzaken.”

14. De rechtbank lijkt deze zaak af te doen op grond van zijn eenvoud: een zeer eenvoudige, niet-bewerkelijke zaak waarbij het liquidatietarief moet worden toegepast. Bij zorgvuldige lezing van het vonnis vraag ik mij af of dit de enige reden is. Gedaagde doet immers een beroep op misbruik van recht ex artikel 3:13 lid 2 BW door eiseres omdat zij het auteursrecht zou exploiteren als verdienmodel waarbij schadevergoedingen ten goede zou komen aan juristen en ondernemingen en niet aan fotografen (r.o. 4.2). De rechtbank wijdt hier een uitgebreide rechtsoverweging aan en verwerpt het verweer van gedaagde (r.o. 4.3). Daarnaast benadrukt de rechtbank in diezelfde rechtsoverweging echter wel dat de kosten voor het inschakelen van collectieve beheersorganisaties redelijk dienen te blijven. Hieruit leid ik af dat de hoedanigheid van eiseres in de weg heeft gestaan aan een volledige proceskostenveroordeling en zie ik niet in waarom artikel 1019h Rv in deze procedure niet is toegepast. Dat er standaardteksten zijn gebruikt is één ding, maar dat maakt een volledige proceskostenveroordeling niet onevenredig of niet billijk. Een zaak wordt daardoor ook niet zeer eenvoudig. Juist in dit soort gevallen biedt de Leidraad een opening: de rechtbank had de tarieven moeten toepassen die gelden voor eenvoudige bodemzaken. Eiseres heeft gedaagde bovendien voldoende gelegenheid geboden om de zaak buiten rechte af te doen, zonder dat eiseres daarbij een beroep heeft gedaan op artikel 1019h Rv: de eerste sommatie dateert van 10 februari 2017 en de dagvaarding van 3 juli 2018. Als gedaagde dan hardleers blijft en geen schadevergoeding wil betalen, is eiseres dan niet genoodzaakt te dagvaarden, zoals de rechtbank in haar vonnis ook zelf onderschrijft? In r.o. 4.16 stelt de rechtbank: *“Overwogen wordt dat nu [gedaagde] voorafgaand aan de procedure niet bereid leek te zijn tot betaling van enige vergoeding aan [eiser] goede grond had een gerechtelijke procedure te starten.* Mijns inziens is de uitkomst onredelijk dat eiseres geen beroep toekomt op een volledige proceskostenveroordeling.

15. Tot slot de Limburgse zaak. In de Limburgse bodemzaak voor de kantonrechter procedeert de gedaagde in persoon. Eiser is een professionele fotograaf en heeft een kop-staartbotsing gefotografeerd. Gedaagde heeft deze foto zonder toestemming en zonder bronvermelding op zijn website gepubliceerd. Zijn website wordt gebruikt als oefenwebsite voor een schoolklas. Gedaagde heeft de foto na eerste sommatie verwijderd en voert aan dat het zestienjarige nichtje de foto op de website zou hebben geplaatst. Gedaagde erkent dat hij verantwoordelijk is voor het gedrag van zijn nichtje en toezicht had moeten houden (r.o. 2.1-2.4). Uit het vonnis kan niet worden afgeleid welk voorstel eiser buiten rechte heeft gedaan om de zaak in der minne te regelen (r.o. 2.4). Bij dagvaarding vordert eiser een bedrag van € 405,00 aan schadevergoeding, een vergoeding van de buitengerechtelijke kosten en een veroordeling van gedaagde in de volledige proceskosten ex artikel 1019h Rv (r.o. 3.1). De rechtbank oordeelt opnieuw dat de foto een auteursrechtelijk beschermd werk is en dat er sprake is van een auteursrechtinbreuk, op grond waarvan gedaagde schadevergoeding aan eiser dient te betalen (r.o. 4.1-4.4). Het beroep op artikel 1019h Rv wordt afgewezen en in plaats daarvan wordt het liquidatietarief toegepast. De rechtbank overweegt in r.o. 4.9 het volgende:

“(…) een foto die is gepubliceerd door een natuurlijk persoon op een website die niet druk wordt bezocht, en die op eerste verzoek is verwijderd. Verder zijn de processtukken van [eiser] weliswaar omvangrijk, maar het behelst niet veel meer dan het citeren van jurisprudentie en, dat lijkt te volgen uit de inhoud van de vele andere vonnissen die in het voordeel van [eiser] zijn geweest, (deels) een kopie van processtukken uit eerdere zaken. De kantonrechter is daarom van oordeel dat sprake is van een zeer eenvoudige, niet bewerkelijke zaak, zoals genoemd in de door de rechtspraak in samenwerking met de Nederlandse Orde van Advocaten opgestelde indicatietarieven in IE-zaken. De

kantonrechter neemt ook in overweging dat de inbreuk niet opzettelijk is gepleegd. De wetgever maakte bij de invoering van artikel 1019h Rv al onderscheid tussen een zaak waarin de inbreukpleger te goeder trouw heeft gehandeld (in welk geval volgens de wetgever het dan meer voor de hand ligt het liquidatietarief toe te passen) en zaken waarin het gaat om grootschalige namaak of piraterij (in welk geval volgens de wetgever een volledige proceskostenveroordeling meer voor de hand ligt).¹ Gelet op dit alles zal de kantonrechter [gedaagde] niet veroordelen in de volledige proceskosten, maar, conform de indicatietarieven in IE-zaken, in de proceskosten begroot conform het liquidatietarief”

16. De rechtbank laat zich door deze overweging goed in de kaarten kijken en voert een aantal omstandigheden aan op grond waarvan het beroep op artikel 1019h Rv wordt afgewezen. De rechtbank noemt een aantal omstandigheden aan de zijde van gedaagde zelf: het betreft een natuurlijk persoon, de website is niet drukbezocht en de inbreuk zou niet opzettelijk zijn geweest – zelfs te goeder trouw, lijkt het. Zijn dit argumenten op grond waarvan een proceskostenveroordeling niet billijk zou zijn? Verder oordeelt de rechtbank dat de zaak zeer eenvoudig en niet bewerkelijk is *omdat* de processtukken veel verwijzingen bevatten naar jurisprudentie en deels gekopieerd zouden zijn uit andere procedures. Ik zet mijn vraagtekens bij deze redenering. Dit soort zaken zijn namelijk niet routinematig, zoals de rechtbank dat doet voorkomen. Er moet altijd worden vastgesteld of op de foto auteursrechten rusten (hetgeen vaak betwist wordt), wie de maker is en wat de omvang van de inbreuk is. Geen enkele zaak is precies hetzelfde en de eisende partij maakt dus altijd (proces)kosten. Bovendien wordt in veel andere IE-procedures zoals eenvoudige merkrechtinbreuk zaken ook veelal dezelfde jurisprudentie aangehaald. Mogelijk scheppen dit soort uitspraken een precedent op grond waarvan merkinbreukzaken, waarin de standaardjurisprudentie wordt aangehaald, ook onterecht zullen worden afgedaan als zeer eenvoudig en niet-bewerkelijk.
17. Uit de hiervoor besproken uitspraken volgt dat de rechter op dit punt een ruime discretionaire bevoegdheid heeft en kan besluiten de volledige proceskostenveroordeling niet toe te wijzen. In het geval van de zaak voor de Rechtbank Midden-Nederland is de verklaring daarvoor helder: gedaagde verschafte foutieve informatie aan eiseressen op grond waarvan zij niet-ontvankelijk zijn verklaard. Dat in de andere twee procedures artikel 1019h Rv niet is toegepast, is onjuist. Een mogelijke verklaring daarvoor kan liggen in het (onterecht) meewegen van verzachtende omstandigheden die door gedaagden in die procedures zijn aangevoerd: de gedaagden procedeerden in persoon, hebben de foto gebruikt zonder commercieel oogmerk, hebben de foto na eerste sommatie verwijderd en worden geconfronteerd met ‘standaardteksten’ (de Rotterdamse zaak) en ‘omvangrijke processtukken met standaardjurisprudentie’ (de Limburgse zaak) *waardoor* een zaak als zeer eenvoudig en niet-bewerkelijk kan worden bestempeld. Ik ben van mening dat deze uitspraken niet wenselijk zijn en dat de volledige proceskostenveroordeling voor eenvoudige zaken had moeten worden toegepast. Het gebrek uniformiteit bij de toepassing van de Indicatarietarieven in IE-zaken leidt tot rechtsonzekerheid en dat is niet wenselijk.
18. Voor auteursrechthebbenden die hun volledige proceskosten in een procedure wensen te verhalen, bevestigen deze vonnissen dat het nog geen gelopen race is. In dat geval staan de rechthebbenden met lege handen omdat er hoge kosten zijn gemaakt voor een procedure en een proceskostenveroordeling conform liquidatietarief deze kosten niet dekt. Dat is zuur, omdat artikel 1019h Rv juist in het leven is geroepen om rechthebbende tegemoet te komen in het opkomen voor hun rechten. Voor zover dat redelijk en evenredig is, dat dan weer wel.